

TARTALOM

Bevezetés.....	9
I. A katolikus nagygyűlések intézményének létrejötte és fejlődése	13
1. Az első katolikus nagygyűlés: Mainz, 1848.....	13
2. A német nagygyűlések fejlődése.....	17
3. A német minta követői: a katolikus nagygyűlések intézményének elterjedése	20
II. A magyarországi nagygyűlések előzményei	25
1. Az egyházpolitikai és társadalmi feltételrendszer változásai	25
2. Érintkezési pontok a német nagygyűlésekkel. Hazai szervezési kísérletek 1870 előtt	27
3. A Katolikus Elvbarátok kezdeményezése	33
4. Próbálkozások az 1880-as évek második felében	37
5. Az egyházpolitikai küzdelmek első következményei	43
6. 1894 – az első katolikus nagygyűlés Budapesten	46
7. Katolikus nagygyűlések vidéken 1893–1894-ben	52
8. A vidéki nagygyűlések szerepe a Néppárt létrejöttében	61
9. 1896 és 1900 – gyűlésezés a jubileumok bővületében	65
III. Az intézményesült nagygyűlések a dualizmus korában	74
1. A nagygyűlések szervezése és koreográfiája.....	74
1.1. Szervezeti és anyagi alapok	74
1.2. A nagygyűlések alapszerkezete	76
1.3. A helyszín és az időzítés	81
1.4. Szimbolikus térfoglalási kísérletek a fővárosban	84
1.5. Az első decentralizálási kísérlet: az 1907-es pécsi nagygyűlés főbb jellemzői	89
1.6. Az 1908-as visszaesés és következményei	91
1.7. A kísérőrendezvények szerepének növekedése	93
1.8. A professzionalizmus próbája: részvétel a bécsi eucharisztikus világkongresszuson	97

2. Pártpolitika a dualizmus korának katolikus nagygyűlésein	99
2.1. Zichy János és a Néppárt 1905 előtt: pártelnökből pártonkívüli	100
2.2. A koalíciós kormányzás első évei – a terjeszkedés korszaka	104
2.3. A hanyatlás előjelei: nagygyűlések 1908 és 1910 között	109
2.4. A háború előtti utolsó nagygyűlések: a három politikai pólus egymás mellett élése	115
2.5. A nagygyűlések politikai mérlege	120
3. A társadalompolitika a nagygyűléseken	121
3.1. Az agrárkérdés	122
3.2. A keresztényszocializmus	131
3.3. A cselédkérdés	139
3.4. A karitás	141
3.5. A női szerepvállalás jelentősége	147
3.6. A mértékletességi mozgalom	149
3.7. A kivándorlás	154
4. Kulturális kérdések	157
4.1. A hitéleti kérdések	159
4.1.1. Az eucharisztikus értekezletek	162
4.1.2. A Mária-kongregációk szerepe	164
4.1.3. A vidéki és városi tömegek pasztorációjának kérdései	166
4.2. Az alap- és a középfokú oktatás	168
4.2.1. Állásfoglalások az 1906 előtti időszakban	168
4.2.2. A koalíciós kormányzás éveiben	174
4.2.3. Változások 1910-től	178
4.3. A katolikus felsőoktatás megteremtésének igénye	179
4.4. A sajtókérdés és az irodalom	183
4.4.1. Az első lépések	183
4.4.2. A koalíciós évek	186
4.5. A kulturális erőfeszítések értékelése	191
5. A dualizmus mérlege	193
IV. Az 1920-as évek nagygyűlései	198
1. Az események viharában	198
2. Az újrakezdés: kurzuspolitika és konszolidációs törekvések az 1920-as nagygyűlésen	202
3. A királykérdés és a katolicizmus – az 1921-es elmaradt nagygyűlés fényében	207
4. Törekvések az Országos Katolikus Szövetség reformjára	210
5. A nagygyűlések funkcióváltása az 1920-as évek elején	213

6. Az alföldi katolikus nagygyűlések	217
6.1. A versenytárs megjelenése: az alföldi katolikus nagygyűlések intézményesülése	217
6.2. Az 1924 és 1930 közötti alföldi katolikus nagygyűlések	223
7. A tömeghatás eszközei: az országos nagygyűlések neobarokk tömegrendezvényekké való alakulása	226
8. A nagygyűlések fő témái	242
8.1. Harc a külső és a belső ellenséggel szemben: revizionizmus és antiliberálisizmus	242
8.2. Hitéleti és egyházpolitikai kérdések	249
8.3. A felekezeti közötti kapcsolatok hullámverései	256
8.4. Kísérletek az egyesületi élet fellendítésére	263
8.5. Az egyesületi élet központosításának kérdése	266
8.6. A görögkatolikusok szerepvállalásának növekedése	269
8.7. Szociális kérdések	271
9. A nagygyűlések és a közvélemény: a sajtó értelmezési keretei	279
10. Az időszak nagygyűléseinek mérlege	284
V. Országos katolikus nagygyűlések a Horthy-korszak második felében	286
1. Az országos katolikus seregszemlék új szervezője: az Actio Catholica	286
2. A nagygyűlés szervezése: hagyomány és újítások	289
2.1. A nagygyűlések előkészítése	290
2.2. A nyilvános ülések szónokai és a nagygyűlés más szereplői	291
2.3. A nagygyűlések pénzügyei	300
2.4. A nagygyűlés napirendje: hagyományos koreográfia kisebb változásokkal	303
2.5. Törekvés a nagygyűlések demokratizálására	307
2.6. Kettős szentév 1938-ban és a katolikus nagygyűlések	317
2.7. Változások a nagygyűlési programban a második világháború időszakában	320
3. Egységes témakör és gyakorlati program	324
4. A nagygyűlések főbb témái	326
4.1. Az Actio Catholica és a világi hívek bekapcsolása az egyház munkájába	326
4.2. Hitbuzgalmi és valláserkölcsi kérdések	332
4.2.1. A vasárnap megszentelése és a káromkodásellenes mozgalom	332
4.2.2. A házasság és a család	334

4.3. A szociális kérdés	340
4.3.1. A családvédelem mint szociális kérdés	340
4.3.2. A falu védelme és a földreform problémája	343
4.3.3. A munkáskérdés	346
4.4. Az ifjúság nevelése	350
4.4.1. A keresztény családi nevelés	350
4.4.2. Az iskolai nevelés és a katolikus oktatás	351
4.4.3. Az iskolán kívüli nevelés	353
4.4.4. A Katolikus Diákotthon Mozgalom	355
4.5. Kulturális kérdések	356
4.5.1. A sajtó	357
4.5.2. A film	358
4.6. Felekezeti sérelmek és ellentétek	360
4.7. Szent István országa – Az alkotmányosság és az emberi jogok védelmében	362
4.7.1. A revízió kérdése és a nemzetiségek	362
4.7.2. A totalitárius eszmékkal szemben	364
4.8. A háború kérdése	368
5. A nagygyűlések és a média	369
5.1. A nagygyűlések propagandája	369
5.2. A nagygyűlések sajtója	370
5.3. A nagygyűlésekkel kapcsolatos egyéb kiadványok	370
5.4. A nagygyűlések és a média új eszközei	371
5.5. A nagygyűlések sajtóvisszhangja	372
6. Az 1933 és 1943 közötti nagygyűlések mérlege	375
Epilógus – A Nemzeti Mária Kongresszus	379
Összegzés	387
Summary	393
Zusammenfassung	395
Résumé	398
Sommario	400
Függelék	402
Az országos katolikus nagygyűlések időpontjai	402
Az országos katolikus nagygyűlések fontosabb budapesti helyszínei	403
A kötetben szereplő jelentősebb személyek rövid életrajza	404
Az országos katolikus nagygyűléseken tartott nyilvános ülések szónokainak áttekintő táblázata	414
Felhasznált források és szakirodalom	422
Térkép- és képjegyzék	442
Személynévmutató	445
Földrajzinév-mutató	455